

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА СОЦИОЛОГИЯ”

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ДОЦ. Д-Р МАРИЯ СЕРАФИМОВА, ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД
ОТ ГЛ. АС. ВЕРА СВЕТОСЛАВОВА ВЕЛЕВА

НА ТЕМА:

***КАЛИБРАЦИЯ НА ДАННИ ОТ СОЦИОЛОГИЧЕСКИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ***

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР” ПО
НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „СОЦИОЛОГИЯ”, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
3.1. СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА

Социологията се изгражда и развива чрез единство и взаимодействие на теоретични и емпирични изследвания. Предмет на емпирични изследвания стават практически всички сфери на социалния живот. Как институциите предоставят информация и какво е нейното качество?

Много социолози са проучвали, верифицирали и въвеждали различни методи, подходи и идеи за изследване на обществото. Но остават редица свободни валенции в социологическата наука. Към една от тях е насочила своя

изследователски интерес Вера Велева. Нейното професионално и интелектуално развитие не може да бъде еднозначно определено. Същественото е, че то е израз на постоянен и траен научен интерес. Представената биографична справка на дисертанта показва различните форми на обучение през които преминава. Вера Велева завършва последователно:

- ПМГ "Акад. Сергей П. Корольов", Благоевград - специалност Математика през 1991 г.,

- Югозападен университет "Неофит Рилски", специалност Математика със следните специализации:

- Учител по математика;

- Информатика и мениджмънт;

- Информатика, Информационни технологии с квалификация Учител по Информатика и ИТ през 1997 г.;

- МайкроСтат Аналитикс ООД – обучение по статистически методи и специализиран статистически софтуер за обработка и анализ на данни от социологически изследвания;

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”

- Обучение за придобиване на умения за въвеждане на информационни и комуникационни технологии в учебния процес във висшите училища и работа в е-среда”

Фактът, че Вера Велева придобива опит и умения първо като учител по информатика определено има значение за изграждането ѝ като изследовател и университетски преподавател.

Последователно и с необходимата научна прецизност тя следва етапите на навлизане в сферите на научната и преподавателската работа, които са свързани с изследователските и научните интереси, заявени в представената за защита дисертация.

Темата на нейната дисертация *Калибрация на данни от социологически изследвания* е свързана със сравнително слабо проучена проблематика, която изисква задълбочени познания в такива области на научното знание като математическа статистика, математическо моделиране и програмиране.

Не са много разработките, които се ангажират със защита на теза в едно толкова сложна и многопластова, а и интердисциплинарна област.

Основният текст се състои от увод, три глави и заключение. В увода се определят изследователската теза, целите и задачите на дисертацията. С оглед сложността и слабата проученост на сферата, към която дисертанта е концентрирал своя интерес още в началото на анализа съвсем правилно са посочени ограниченията, които рамкират съдържателната страна на работата. Това позволява на автора да се концентрира и да постигне цялостно и пълно обхващане на темата.

В дисертационния труд детайлно и в дълбочина се проучват функциите и възможностите за приложението на някои от основните методи за калибрация на данните, получени от представителни социологически извадкови изследвания.

Вера Велева дава своя принос в изграждането на *научно обоснован подход за повишаване качеството и достоверността на информацията от емпиричните социологически изследвания*.

В контекста на значението на социологическата информация при управлението на социалните процеси и научното познание са разгледани общите теоретични принципи и определени практически рамки за разбирането на калибрацията на данните.

Разкрита е полезността на социологическата информация в реалното управление на обществото.

Прецизно очертани, изследвани и анализирани са същността, функциите и мястото на социологическите изследвания в управлението на обществото. Представени са критерии и изисквания за качеството на получаваната информация.

Изследван е опита на специализирани институции в използването на процедурите за калибрацията на данни от извадкови социални изследвания и анализирани на резултатите от калибрацията.

Предимство на дисертацията е анализа на резултатите от конкретни социологически изследвания с цел установяване на информационните ефекти върху надеждността и точността на емпиричните данни.

В процеса на изследователската работа се обосновава необходимостта от калибриране на данните от социологическите изследвания. Същевременно са изведени рискови фактори и грешки, които биха довели до влошаване на качеството на получените данни.

Използвани са официално публикувани и разработвани документи на национални и международни организации, регламентиращи изискванията за параметрите на получаваните данни от провеждани емпирични извадкови изследвания.

Представени са в кратък вид описания на разработени модели и готови програмни продукти и технологии за калибрацията на данните и резултати от опита на някои национални статистически офиси в прилагането на тези методи и технологии.

Крайната цел е показване на възможностите на разработени методи на математическата статистика и информационни технологии за подобряване на комплекса от качествени характеристики на социологическата информация.

Процедурите по калибрацията на данни не са прилагани често в практиката на емпиричните изследвания, на институциите и на отделни изследователски екипи. Същевременно условията за работа „на терен” се влошават, поради липса на данни, отклонения между получаваните и оценявани характеристики за изследваните обекти от техните фактически параметри. За преодоляване на тези проблеми се търсят нови методи, между които сериозно място заема калибрацията на данните от извадкови изследвания.

Въз основа на проучен, макар и все още малък практически опит, се доказва необходимостта от проследяване и внедряване на съвременните методи и информационни технологии в практиката на социологическите изследвания, които са насочени към решаването на проблемите с липсващи данни (импутиране на данни) и подобряване на статистическите оценки от използваните извадки чрез претеглянето, респ. калибрацията на данните.

Дисертацията е доказателство, че Вера Велева упорито преследва и постига целите, които си е поставила.

■ **Първо.** Безспорен е опита за провеждане на сериозно и подробно изследване, както и стремежът към проникване в дълбочина в изследваната материя.

■ **Второ.** Прилагат се богатите възможности, както на статистическата, математическата, така и на социологическата интерпретация.

■ **Трето.** Направени са интересни сравнителни анализи и паралелни съпоставяния между различни изследователски дейности.

■ **Четвърто.** Показано е умение да се формулират, извеждат и доказват перспективни изследователски хипотези.

Изследователските процедури са извършени коректно и върху достоверен материал. Използван е комплексен емпиричен инструментариум.

Апаратът на дисертацията е надлежно описан в съответствие с изискванията.

В дисертацията са изведени редица интересни хипотези относно стратегиите и решенията на провежданите емпирични изследвания. По разбираеми причини някои от тях са по-скоро очертани, отколкото детайлно разработени.

Извеждането на различни структурни нива, а също така различни източници на информация водят на места до съчетаване на текстове с различно качество. Дисертационният труд се нуждае от редакция на места.

Естествено не е възможно подобна проблематика да бъде обхваната напълно, но не такава е и авторовата претенция.

Авторефератът е изготвен така, че да отразява в достатъчна степен съдържанието на работата.

Приносите представят адекватно съдържанието на труда.

Публикациите са по темата на дисертацията и отговарят на изискванията.

Лични впечатления

Бих искала да изразя отличните си впечатления от цялостното представяне на главен асистент Вера Велева при изпълнение на формалните и неформалните изисквания по време на нейната работа като докторант. Точност, стриктност, изпълнителност – така могат да се определят ключовите думи, които характеризират нейното присъствие в трудната и многоизмерна сфера на научните търсения и преподавателска работа.

Определено мога да твърдя, че се отнася с изключително старание към задълженията си.

Заключение

Дисертацията определено е компетентно изследване, в което очевидно са вложени много труд и усилия. Несъмнено е, че той съдържа определени научни и научноприложни резултати. Представеният за рецензиране труд е своеобразно постижение в изследването на избраната област. На основание на приносите в теоретичен и практикоприложен план, давам положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Вера Светославова Велева образователната и научна степен „доктор по социология“ по научната специалност 3.1. *Социология*.

Лично аз ще гласувам с „да“

Предлагам на членовете на Факултетния съвет на Философски факултет на гл. ас. Вера Велева да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“.

5.04.2014 г.

Рецензент:

Благоевград

(доц. д-р Мария Серафимова)